

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, אני מודיע כי ביום כ"ו בניסן התשנ"ט (12 באפריל 1999), החלטתי לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

נ.צ.מ. סחר בע"מ

"אלוף" חברת הדלק לישראל בע"מ

השירות נוסא ההסדר:

שמנים ומוצרי סיכה

מהות ההסדר:

התחייבות נ.צ.מ. סחר בע"מ, שהיא המפיצה הבלעדית בישראל של מוצרי סיכה מתוצרת טקסדו, לספק את שמני טקסדו ל"אלוף" חברת הדלק לישראל בע"מ בלבד.

תקופת ההסדר:

חמש שנים.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור 2631 במשרדי רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים.

י' בסיון התשנ"ט (25 במאי 1999)

דוד תרמור

(חמ 3-41)

הממונה על ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, אני מודיע כי ביום ט"ז באייר התשנ"ט (2 במאי 1999), החלטתי לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

שידורי קשת בע"מ

רשת חברת תקשורת והפקות (1992) בע"מ

טלעד אולפני ירושלים בע"מ

השירות נוסא ההסדר:

שידורי ספורט

מהות ההסדר:

ניהול משותף של משא ומתן לרכישה משותפת של זכויות שידור משחקי כדורגל מההתאחדות לכדורגל בישראל

תקופת ההסדר:

שלוש שנים החל מעונת המשחקים 1999/2000.

י' סיון התשמ"ח, עמ' 128.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור 3000 במשרדי רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים.

י' בסיון התשנ"ט (25 במאי 1999)

דוד תרמור

(חמ 3-41)

הממונה על ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, אני מודיע כי ביום ג' בסיון התשנ"ט (8 במאי 1999), החלטתי לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

ישראלית תעשיות (1972) בע"מ

Kone Corporation Ltd

הנכס או השירות נוסא ההסדר:

מעליות ודרגנועים

מהות ההסדר:

הפצת מעליות ודרגנועים מתוצרת Kone Corporation Ltd על ידי ישראלית תעשיות (1972) בע"מ.

תקופת ההסדר:

עד יום שבו יפוג תקופו של ההסכם הנוכחי, כ"ז בטבת התשס"ג (31 בדצמבר 2002).

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור 2070 במשרדי רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים.

י' בסיון התשנ"ט (25 במאי 1999)

דוד תרמור

(חמ 3-41)

הממונה על ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, אני מודיע כי ביום ב' באייר התשנ"ט (18 באפריל 1999), החלטתי לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

אלפא קארד בע"מ

מ.ג.מ.ב. בע"מ

השירות נוסא ההסדר:

כרטיסי אשראי

י' סיון התשמ"ח, עמ' 128.

רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, 24.5.99
פס - 27.2

לכבוד ✓
גבי עליזה רוזן
הממונה על חקיקת משנה
משרד המשפטים
רחוב צאלאח א-דין
ירושלים

ג.נ.

הנדון: הודעה בעניין פטור מאישור הסדר כובל לפרסום ברשומות

הנני מתכבדת להעביר הודעה על פטור מאישור הסדר כובל לפרסום ברשומות לפי סעיף 14(ג) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988.

בברכה,

צפורה נחמו

רשמת הגבלים עסקיים

העתק: כבוד אב בית הדין להגבלים עסקיים
כבוד המשנה לאב בית הדין להגבלים עסקיים

רח' כנפי נשרים 22 ת.ד. 34281, ירושלים 91341 טלפון: 02-6556111 פקס: 02-6515330

רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור מאישור הסדר כובל לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988¹, אני מודיע כי ביום ג' סיון תשנ"ט (18 במאי 1999), החלטתי לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

ישראלפט תעשיות (1972) בע"מ
KONE CORPORATION LTD

הנכס או השירות נושא ההסדר:

מעליות ודרגנועים

מהות ההסדר:

הפצת מעליות ודרגנועים מתוצרת KONE CORPORATION על ידי ישראלפט תעשיות (1972) בע"מ

תקופת ההסדר:

עד ליום בו יפוג תוקפו של ההסכם הנוכחי, 31 בדצמבר 2002.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור 2070 במשרדי רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים.

ד"ר דוד תדמור

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, י' סיון, תשנ"ט
25 מאי, 1999

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128

114 - 150
2070

רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, כ"א/אב/תשנ"ט

03/08/99

לכבוד
עמוס בר-מור, עו"ד
שדגי שאול המלך 35
תל אביב

הנדון: חברת ישראלפט תעשיות (1972) בע"מ - KONE

הנני מודה לך על שהסבת תשומת לבנו לטעות בפסקה 5 (עמ' 7 להחלטה בנדון).
לוטה החלטה מתוקנת.

בברכה,

צפורה נחמו, עו"ד
רשות הגבלים עסקיים

18

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בדבר מתן פטור

לפי ס' 14 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988

חברת ישראלופט תעשיות (1972) בע"מ ו- Kone Corporation Ltd. - הסכם יבוא בלעדי

חברת ישראלופט תעשיות (1972) בע"מ (להלן: "ישראלופט") וחברת Kone Corporation Ltd. (להלן: "Kone") התקשרו בהסדר ליבוא בלעדי של מעליות ודרגנועים המיוצרים על ידי חברת Kone. חברת ישראלופט פנתה אלי וביקשה כי אפעיל סמכותי מכוח סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") ואפטור את הצדדים להסדר הכובל מן הצורך לאשרו בפני בית הדין להגבלים עסקיים.

ההסדר מתואר להלן, ומן הטעמים אשר אפרט, החלטתי להיענות לבקשה לאחר ששוכנעתי, בהתאם לתשתית העובדתית שהובאה בפניי, כי ההסדר אינו מגביל באופן משמעותי את התחרות בעסקים.¹

1. רקע כללי

1.1 שוק ייצור והתקנת מעליות

שוק המעליות מצוי מזה זמן תחת עינו הפקוחה של מערך הפיקוח על הגבלים עסקיים. השוק נשלט על ידי מספר חברות גדולות, ביניהן ישראלופט, נחשתן מעליות (1996) - שותפות מוגבלת (להלן: "נחשתן"), חרות בע"מ (להלן: "חרות"), מגן מעליות בע"מ, כפיר תעשיות מעליות (1996) בע"מ, אלקטרה (ישראל) בע"מ (להלן: "אלקטרה"), א. צו"מ בע"מ ואינטר-אפ בע"מ. בצמידות לשוק זה מצוי, כשוק המשך (after-market), שוק השירות ותחזוקת המעליות בו פעילות כל החברות המתקנות מעליות ועוד מספר רב של חברות עצמאיות, דהיינו חברות שאינן מתקנות מעליות.

שוק המעליות בכללותו מתחלק לשני סוגי משנה על פי סוגי המעליות:

הסוג הראשון, שהוא רוב רובו של שוק המעליות המותקנות בישראל, הוא סוג המעליות ה'רגילות'. אלה מעליות המותקנות בבנייני מגורים ובמבנים תעשייתיים נמוכים ובינוניים. הן הומוגניות

¹ הודעה על עמדותי העקרונית בדבר מתן הפטור נמסרה לנציגי הצדדים במועד סמוך לבקשת הפטור.

באופן יחסי, מיוצרות בפסי ייצור, אינן דורשות תכנון הנדסי מורכב, ונמכרות כ"מוצר מדף". החברות המנויות לעיל מחזיקות יחדיו ברוב מניינו ובניינו של שוק המעליות הרגילות.

הסוג השני, שנפחו קטן ביחס לסוג הראשון (אם כי נפחו הולך וגדל), הוא סוג המעליות ה'פרוייקטיות', דהיינו מעליות על פי הזמנה. בכלל אלה מעליות מהירות (מעל 2 מטר לשניה) המיועדות להרכבה במבנים בעלי מידות גדולות, מעליות גדולות באופן מיוחד דוגמת מעליות משא, וכיוצא באלה מעליות המיוצרות בהתאם לצרכים המיוחדים לאותם מבנים-פרוייקטים. החברות המנויות לעיל שולטות יחדיו בלמעלה מ- 90% מהתקנות המעליות מן הסוג השני, ה'פרוייקטיות'. מבין החברות המנויות לעיל, לשלוש החברות - ישראלופט, אלקטרה ונחשתן - אחיזה משמעותית ביותר בהתקנות מן הסוג הפרוייקטלי (למעלה מ- 75%). ההסדר נשוא החלטתי זו עוסק בעיקרו, אם כי לא כולו, במעליות מסוג זה.

1.2. שוק ייצור והתקנת הדרגנועים

נפח שוק הדרגנועים המותקנים בישראל מדי שנה היה עד 1997 כ- 40 לערך. מספר זה עתיד לגדול בשנים הקרובות עקב מספר פרוייקטים גדולי ממדים הנמצאים בשלבים שונים של הקמה, ביניהם נתב"ג 2000, קניונים שונים ברחבי המדינה, ועוד. בערכים כספיים מוערך נפח המכירות בשוק הקיים בכשלושים מיליון ש"ח בשנה.

בין החברות המובילות בתחום מצויות מבקשת הפטור, חברת ישראלופט, וכן חברת אלקטרה והשותפות נחשתן; נתח השוק המצרפי של שלוש אלה מהווה למעלה מ- 75%. חברת חירות מתעתדת להיכנס אף היא לשוק זה לאחר שהייתה פעילה בו בעבר אך פסקה מכך.²

1.3. הצורך בהתקשרות עם גורם בינלאומי

לחברות הפעילות בענף המעליות עצמאות יחסית בפועלן בסוג הראשון של המעליות, בהשוואה לסוג הפרוייקטלי ולדרגנועים. החברות מייבאות חלקים ממקורות שונים -חלקים אחרים מיוצרים בישראל - מרכיבות את המעליות בישראל, ולאחר מכן מתקינות אותן. זו גם הסיבה שמספר החברות המתקינות מעליות אלו גדול יחסית. לעומת זאת, בסוג השני של המעליות ובדרגנועים נדרשת יכולת הנדסית גבוהה; עלויות הפיתוח גבוהות אף הן באופן משמעותי. לכן, ככלל, יוכל יצרן מקומי לעמוד בתנאים אלה רק אם יקים שיתוף פעולה הדוק עם יצרן בינלאומי כלשהו אשר ייתן מענה לצרכים ייחודיים אלה; כך פני הדברים גם בפועל.

1.4. הצדדים להסדר

ישראלופט

חלקה של ישראלופט בהתקנת המעליות בישראל כ- 30% בקירוב בשנת 1997; חלקה בשוק התקנת הדרגנועים דומה.

² בעבר, עד לפני מספר שנים, פעלה חרות בשיתוף פעולה עם היצרן הבינלאומי, Westinghouse. משנסתיימה דרכן המשותפת של החברות תפשה חרות תפקיד שולי בלבד בשוק הדרגנועים.

ישראליפט בעלת מונופולין בתחומי אספקת חלקי חילוף של מעליות שהותקנו על ידיה ובמתן שירותי תיקון ואחזקה תקופתיים או בודדים לאותן מעליות.³

Kone

Kone חברה בינלאומית שמקורה בהלסינקי, פינלנד. ל-Kone שלוחות וסניפים רבים ברחבי העולם כולו, לרבות בארצות הברית, בריטניה, גרמניה ועוד. עיקר פעילותה של החברה בתחום ייצור מעליות ודרגנועים באמצעות חברת הבת O&K, שלמותגיה מוניתין נכבד בשווקי העולם.

Kone אינה פעילה באופן ישיר בישראל. בעבר יוצגה Kone על ידי חברת נחשתן מעליות בע"מ, אולם מאז חתימת ההסכם נשוא בקשת הפטור, ונוכח התחייבותה שתתואר להלן לבלעדיות לחברת ישראליפט, כל פעילות חברת Kone בישראל נעשית באמצעות ישראליפט.

2. ההסדר הנובל

על פי ההסכם ממנה Kone את ישראליפט כיבואנית וכמפיצה בלעדית של מעליות ודרגנועים מתוצרתה (כולל חלקי חילוף למוצרים אלו) בישראל.⁴

מנגד, ישראליפט תוסיף לייצר מעליות במהירות של עד 2 מטר לשניה, אולם היא התחייבה לקנות רכיבים עבורן מחברת Kone אם האחרונה תציע לה מוצרים המתאימים במחירם ובאיכותם לצרכי ישראליפט. אם ישראליפט לא תמצא את מוצרי Kone מתאימים במחירם ואיכותם, היא אינה מחויבת לרכוש את רכיבי המעליות המיוצרות על ידיה מ-Kone. במקרה כזה תוכל Kone למוכרם בישראל שלא באמצעות ישראליפט.⁵

תקופת תוקפו של ההסכם עד ה-31 בדצמבר 2002. לאחר תקופה זו יוכלו הצדדים לו, אחת לחמש שנים, להאריך את ההתקשרות בחמש שנים נוספות.

הנה כי כן, למשך תקופת תוקפו של ההסכם מחויבת Kone לבלעדיות כלפי ישראליפט באספקת מעליות ודרגנועים בישראל. ישראליפט מצידה מחויבת לבלעדיות כלפי Kone ברכישת מעליות מהירות ודרגנועים לצורך פעילותה בישראל, ומחויבת להעניק העדפה בתנאים שתוארו לעיל לגבי מעליות 'רגילות'.

³ ראה החלטת המועצה לפיקוח על הגבלים עסקיים, מ/343/107, הממונה על הגבלים עסקיים נ' אלקטרה (ישראל) בע"מ ואח' (לא פורסם).

⁴ על פי סעיף 2 ו-4.1 להסכם שצורף לבקשת הפטור.

⁵ סעיף 3.6 להסכם.

3. הדין

3.1. סעיף 14 לחוק

סעיף 14(א) לחוק, קובעת את סמכותי לפטור צדדים להסדר כובל מן החובה לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים לאישורו:

"שוכנע הממונה, על פי בקשת צד להסדר כובל, שההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בעסקים, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר."⁶

במסגרת בחינת השפעת ההסדר הכובל על התחרות אין הממונה נדרש להצטמצם לבחינת התחרות בין הצדדים להסדר או בין אחד מהם לבין אדם שאינו צד להסדר, אלא עליו לבחון את התחרות בעסקים בכלל:

"ההגבלה נשוא סעיף 14 לחוק, היא הגבלה של התחרות בעסקים ככלל, ולא דוקא הגבלה של התחרות בעסקים בין הצדדים להסדר או בינם לבין אדם שאינו צד להסדר, כלשונו של סעיף 2(א) לחוק. משמע, התחרות בעסקים הנדונה בסעיף 14 לחוק תבחן במישור הרחב של התחרות בשוק כולו, ולא רק במישור היחסי שבין הצדדים להסדר עצמם (או בינם לבין צד שלישי)..."

מסקנה זו עולה גם מתכליתו של החוק, זאת על רקע תפקידו של הממונה האמון על השמירה של התחרות בעסקים נקודת ראות רחבה, המשתרעת על התחרות בשוק כולו, וחורגת מהפגיעה הפרטנית במישור היחסי שבין הצדדים לבין עצמם.⁷

ככלל מוכרת בדיני ההגבלים העסקיים אבחנה בין שלושה סוגים של הסדרים: אופקיים - בין שניים המצויים באותה חוליה על שרשרת הייצור; אנכיים - בין שניים המצויים באותה שרשרת ייצור אך על חוליות נפרדות; וקונגלומרטיים - בין שניים שאין ביניהם קשר אופקי או אנכי.

בפני הסדר בין שני יצרני מעליות. הסדרים בין שני יצרנים, המצויים במקביל באותה חוליה בשרשרת הייצור, מסווגים בדרך כלל כהסדרים אופקיים, גם אם ההסדר נושא צורה אנכית כגון הסדר אספקה או הסדר הפצה.⁸ במקרה דנן, ככל שישראלפט ו-Kone נמצאות בגדר מתחרות אחת של השניה (בין אם בפועל ובין אם בכוח), הרי שלפנינו הסדר בעל אופי אופקי. אך לצד היבט אופקי זה של ההסדר, ככל שמתייחס ההסדר ליבוא בתחומים שבהם אין שתי החברות נמצאות

⁶ על פרשנותה של הוראה זו עמד לא מכבר בית הדין להגבלים עסקיים במסגרת ערר 1/97, איסכור שירותי פלדות ואח' נ' הממונה על הגבלים עסקיים ואח' (טרם פורסם).

⁷ שם, בפסקה 12 לפסק דינו של השופט עדיאל.

⁸ ראה את פסק-דינו של בית-הדין להגבלים עסקיים בתיק ה.ע. 491/98 חברת החשמל לישראל נ' הממונה (22.3.99), טרם פורסם) בעמודים 66-65; כן ראה את הדיון להלן בקשר לסעיף 3(6) לחוק ההגבלים העסקיים.

בגדר מתחרות אחת של השני, ולו גם במישור של תחרות בכוח - ודומה שכן הם פני הדברים, לדוגמא, בקשר למעליות "פרויקטליות" ודרגנועים - יש למצוא בהסדר גם היבט אנכי של ממש.

הדין מתייחס להסדרים כובלים אנכיים בדמות הענקת בלעדיות בהפצה כאל בעלי יכולת בכוח לפגיעה בתחרות. עיקר החששות הנובעים מהסדר עניינים סגירתו של השוק (Market Foreclosure) על ידי העלאת חסמי הכניסה לו.⁹ כאן יש לבחון את משקלם היחסי של הצדדים להסדר בשוק בו הם פועלים, שכן לנתח השוק של הצדדים מתאם חיובי לסכנה הנובעת מקיומו של הסדר בלעדיות חד צדדית שהם צד לו: שיעור החסימה גובר ככל שנתח השוק של הצדדים גדול יותר.¹⁰ סכנה נוספת טמונה בהסדרים שכאלו כאשר קיים גם יחס אופקי בין הצדדים להסדר (אפילו בתחומים אחרים שאינם נושא ההסדר), והיא הפחתת התחרות בין הצדדים להסדר באותם שווקים שבהם הם בגדר מתחרים.

3.2. אין תחולה לסעיף 63(6) לחוק ההגבלים העסקיים

ישראליפט טענה כי חל בעניינה כאן הפטור הסטטוטורי שבסעיף 63(6) לחוק ההגבלים העסקיים, הפטור -

"הסדר בין רוכש נכס או שירות לבין ספק, שכל כבילותיו הם התחייבות הספק שלא יספק נכסים או שירותים מסויימים, לשם שיווק, אלא לרוכש, ובהתחייבות הרוכש לרכוש אותם נכסים או שירותים רק מהספק, ובלבד שהספק והרוכש, שניהם, אינם עוסקים בייצור אותם נכסים או במתן אותם שירותים; הסדר כאמור יכול שיהיה לכל שטח המדינה או לחלק ממנו." (הדגשות לא במקור)

דעתי שונה. הפטור הקבוע בסעיף 63(6) אינו חל במקרים בהם הספק והרוכש עוסקים בייצור אותם נכסים. חברת ישראליפט וחברת Kone מייצרות שתיהן מעליות ועוסקות באספקת שירותי תחזוקה למעליות שהותקנו על ידן. אמנם, Kone איננה פעילה בארץ באופן ישיר, אך עצם נוכחותה רצופת העתים בישראל ורצונה לשמור על נוכחות עסקית שכזו, גם אם הדבר נעשה באמצעות סוכן ולא באמצעות חברה זרה המנהלת עסקים בישראל, מצביעים על היותה מבחינה כלכלית יצרנית של אותם מוצרים אותם מייצרת ישראליפט באותו שוק גיאוגרפי. לכן אין ההסכם יכול להיכלל בגדרו של הפטור הסטטוטורי.¹¹ באופן דומה, יכולה חברת Kone, בכל עת שתחפוץ בכך, להתחיל ולפעול בשוק המקומי באופן עצמאי ללא תיווכה של חברת ישראליפט.

⁹ ראה R. Hovenkamp, *Federal Antitrust Policy* (West Publishing Co., 1994), P.384.

¹⁰ שיעור החסימה הוא הנתון הרלוונטי ולא נתח השוק שכן ייתכן כי רק אחוז קטן ממוצרי היצרן מופנים לשוק הנבחן וכתוצאה מכך שיעור החסימה קטן. בהסדרי הפצה בלעדית, בדרך כלל, זהה נתח השוק של הצדדים לשיעור החסימה בפועל.

¹¹ לאחרונה קבע השופט קלינג בהקשרו של סעיף 63(6) לחוק ההגבלים העסקיים כי: "המחוקק הביע דעתו כי הסדר בלעדיות פטור מתחולת החוק רק אם שני הצדדים, הספק והמפיץ, נוטלים על עצמם הגבלות הדדיות. סעיף זה חל על מערכת יחסים אנכית בה הספק והמפיץ אינם עוסקים בייצור אותם נכסים או במתן אותם שירותים, אלא כל אחד מהצדדים נמצא בשלב אחר של הייצור" (ה"פ 961/96 (ת"א), אפ. אמ. אר. מחשבים ותוכנה בע"מ נ' י. ב. מ ישראל בע"מ (טרם פורסם)).

יכולת זו, הנלמדת גם מפעילות העסקית העקיפה בישראל, גם היא מסווגת אותה כמתחרה פוטנציאלית לעניין זה.

4. יישום

על מנת להתחקות אחר השפעת ההסדר הכובל על התחרות עלי להתייחס לשני היבטים.

ההיבט הראשון - האופקי. חברת Kone וחברת ישראל ליפט עוסקות שתיהן בייצור מעליות, והסדר ביניהן עלול לכאורה לפגוע בתחרות המתקיימת בשוק זה. לאור הנתונים שהוצגו בפני ולאחר שבחנתי את מאפייני התחרות בענף המעליות הגעתי לכלל מסקנה כי חשש זה, אין בו ממש בנסיבות העניין.

אשר להשפעת ההסדר על סוג המעליות הראשון - ששם טמון עיקר ההיבט האופקי שבהסדר - נתח השוק של ישראל ליפט בתחום המעליות הרגילות עומד על כ- 30%. נתח שוק זה משמעותי, אך אין בו בנסיבות השוק הרלוונטי כדי להקים חשש לפגיעה בתחרות או לעליית מחירים כתוצאה משיתוף פעולה בין ישראל ליפט לבין Kone, שגם בעבר פעלה בישראל לא באופן עצמאי אלא בשיתוף עם היצרנית המקומית נחושתן.

באשר לסוג המעליות השני - הרי כפי שצויין כבר לעיל, מעליות 'פרויקטליות' ודרגנועים אינם מיוצרים בישראל, ועל פי הנתונים שהוצגו בפניי כדאיות הייצור המקומית, הכרוכה בפיתוח יכולות טכנולוגיות מתאימות, מוטלת בספק. על-כן, ככל שמדובר בסוג שני זה של מעליות, נושא ההסדר דגן אופי אנכי יותר, וזאת לאור ההסתברות הנמוכה, יחסית, של תחרות בין ישראל ליפט לבין Kone בתחום זה.

אם כן, אינני רואה חשש לפגיעה משמעותית בתחרות מן ההיבט האופקי.

ההיבט השני - האנכי. כאן עלי לבחון את שיעור החסימה הנוצר כתוצאה מן ההסכם. לצורך כך יש לבחון את נתחי השוק של החברות המהוות צדדים להסדר. אשר ל - Kone, נראה כי אין בכוחה בשוק המעליות הבינלאומי כדי להוות איום לסגירת השוק הישראלי ולהעלאת מחסומי הכניסה לענף התקנת המעליות בו. בצידה של Kone קיימות בשוק העולמי כמה חברות גדולות בעלות כוח שוק דומה, ולעתים אף רב מזה של Kone, והן יכולות להתחיל ולפעול בישראל, בין לבדן ובין באמצעות אחת החברות שאינן מיוצגות כיום על ידי חברות שכאלו. בכך כשלעצמו אין די, אולם בנסיבות השוק דכאן פועלות בישראל כבר היום חברות בינלאומיות גדולות דוגמת Otis, Schindler ו-Tisen.

מכאן, סגירה של השוק בפני תחרות אינה תולדה מסתברת של ההסדר שבפני, לא מזוית הראיה של הגוף המקומי ומשקלו בשוק בישראל, ולא מזוית הראויה של הגוף זר ומשקלו בשוקי העולם.

אוסף ואדגיש, כי שיתוף פעולה עסקי בין יצרנים מקומיים לבין חברות בינלאומיות מופיע כאחד ממאפייני הבולטים של שוק המעליות בישראל, והיתרונות שבשיתוף פעולה זה ניכרים. קיים צורך של החברות המקומיות להתמחות במעליות מסוג מסוים. ההסכמים בין החברות המקומיות לבין החברות הבינלאומיות כוללות בדרך כלל הסכמות בדבר התמחותה של החברה המקומית במוצרי החברה הבינלאומית. מקומן של הסכמות אלו לא נפקד גם מן ההסדר המונח בפניי.

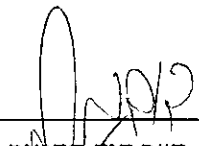
בנוסף, קיים צורך של החברות המקומיות בהפחתת העלויות הכרוכות בהחזקת המלאי. כיום מחויבות חברות המעליות להחזיק לאורך זמן מלאי חלקי חילוף למעליות המותקנות על ידן.¹² התמחות במעלית מייצור מסוים חוסכת החזקת מלאים מסוגים שונים. וכאמור, שיתוף הפעולה פוגע רק לכאורה במעמדן העצמאי של היצרנים המקומיים בפעילותן במעליות פרויקטליות ובדרגנועים, שכן יכולתם להתחרות בתחום זה באופן עצמאי מוטלת בספק.

5. סוף דבר

לאחר שמצאתי כי ההסדר אינו מגביל את התחרות בעסקים באופן משמעותי, ומכוח סמכותי על פי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, אני נותן בזה פטור מן הצורך באישורו של ההסדר בפני בית הדין להגבלים עסקיים לחברת ישראלית. החברה רשאית לנהוג על פי ההסכם שנערך בינה לבין חברת Kone, לרבות התחייבותה של ישראלית לרכוש מעליות מהירות מ-Kone בלבד.

פטור זה תקף עד ליום בו יפוג תוקפו של ההסכם הקיים היום, דהיינו עד ליום 31 בדצמבר 2002. לפני חידושו של ההסכם בין הצדדים לו, יהא על חברת ישראלית¹³ לחדש בקשתה בפני, או לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאשר את ההסדר מכוח סעיף 7 לחוק ההגבלים העסקיים.

הרואה עצמו נפגע מהחלטתי זו רשאי לערור עליה בפני בית הדין להגבלים עסקיים לפי סעיף 15 לחוק ההגבלים העסקיים, במועדים הקבועים בדיון.

 ד"ר דור תדמור
 הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ג' בסיון, תשנ"ט
 18 במאי, 1999

נוסח כ"ג בתמוז, תשנ"ט
 מתוקן: 7 ביולי, 1999

¹² ראה החלטת המועצה על הגבלים עסקיים, לעיל ה"ש 3. כמו-כן, מוטלת חובה דומה על החברות המתקינות גם מכוח צו הגבלים עסקיים (דרכי הספקה של חלקי חילוף לשירותי תיקון ואחזקה של מעליות חשמליות), התשמ"ד-1984.

¹³ בנוסח המקורי נפלה טעות סופר והופיעה המילה "אלקטרה".

רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, י' סיון, תשנ"ז

פטור 2070

גם בפקס: 03-6969687

לכבוד

עמוס בר-מור, עו"ד

שדרות שאול המלך 35

תל אביב 64927

הנדון: החלטה בעניין פטור מאישור הסדר כובל

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על הגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו הם:

הצדדים להסדר:

ישראלפט תעשיות (1972) בע"מ

KONE CORPORATION LTD

הנכס או השירות נושא ההסדר:

מעליות ודרגנועים

מהות ההסדר:

הפצת מעליות ודרגנועים מתוצרת KONE CORPORATION על ידי ישראלפט תעשיות

(1972) בע"מ

תקופת ההסדר:

עד ליום בו יפוג תוקפו של ההסכם הנוכחי, 31 בדצמבר 2002.

בברכה,

צפורה נחמן

רשמת הגבלים עסקיים

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בדבר מתן פטור

לפי ס' 14 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988

חברת ישראלופט תעשיות (1972) בע"מ ו- Kone Corporation Ltd. הסכם יבוא בלעדי

חברת ישראלופט תעשיות (1972) בע"מ (להלן: "ישראלופט") וחברת Kone Corporation Ltd. (להלן: "Kone") התקשרו בהסדר ליבוא בלעדי של מעלות ודרגנועים המיוצרים על ידי חברת Kone. חברת ישראלופט פנתה אלי וביקשה כי אפעיל סמכותי מכוח סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") ואפטור את הצדדים להסדר הכולל מן הצורך לאשרו בפני בית הדין להגבלים עסקיים.

ההסדר מתואר להלן, ומן הטעמים אשר אפרט, החלטתי להיענות לבקשה לאחר ששוכנעתי, בהתאם לתשתית העובדתית שהובאה בפניי, כי ההסדר אינו מגביל באופן משמעותי את התחרות בעסקים.¹

1. רקע כללי

1.1. שוק ייצור והתקנת מעלות

שוק המעלות מצוי מזה זמן תחת עינו הפקוחה של מערך הפיקוח על הגבלים עסקיים. השוק נשלט על ידי מספר חברות גדולות, ביניהן ישראלופט, נחשתן מעלות (1996) - שותפות מוגבלת (להלן: "נחשתן"), חרות בע"מ (להלן: "חרות"), מגן מעלות בע"מ, כפיר תעשיות מעלות (1996) בע"מ, אלקטרה (ישראל) בע"מ (להלן: "אלקטרה"), א. צו"מ בע"מ ואינטר-אפ בע"מ. בצמידות לשוק זה מצוי, כשוק המשך (after-market), שוק השירות ותחזוקת המעלות בו פעילות כל החברות המתקינות מעלות ועוד מספר רב של חברות עצמאיות, דהיינו חברות שאינן מתקינות מעלות.

שוק המעלות בכללותו מתחלק לשני סוגי משנה על פי סוגי המעלות:

הסוג הראשון, שהוא רוב רובו של שוק המעלות המותקנות בישראל, הוא סוג המעלות ה"רגילות". אלה מעלות המותקנות בבנייני מגורים ובמבנים תעשייתיים נמוכים ובינוניים. הן הומוגניות

¹ הודעה על עמדותי העקרונית בדבר מתן הפטור נמסרה לנציגי הצדדים במועד סמוך לבקשת הפטור.

באופן יחסי, מיוצרות בפסי ייצור, אינן דורשות תכנון הנדסי מורכב, ונמכרות כ"מוצר מדף". החברות המנויות לעיל מתזיקות יחדיו ברוב מניינו ובניינו של שוק המעליות הרגילות.

הסוג השני, שנפחו קטן ביחס לסוג הראשון (אם כי נפחו הולך וגדל), הוא סוג המעליות הפרויקטליות, דהיינו מעליות על פי הזמנה. בכלל אלה מעליות מהירות (מעל 2 מטר לשניה) המיועדות להרכבה במבנים בעלי מידות גדולות, מעליות גדולות באופן מיוחד דוגמת מעליות משא, וכיוצא באלה מעליות המיוצרות בהתאם לצרכים המיוחדים לאותם מבנים-פרויקטים. החברות המנויות לעיל שולטות יחדיו בלמעלה מ- 90% מהתקנות המעליות מן הסוג השני, הפרויקטליות. מבין החברות המנויות לעיל, לשלוש החברות - ישראלופט, אלקטרה וחוששתן - אחיזה משמעותית ביותר בהתקנות מן הסוג הפרויקטלי (למעלה מ- 75%). ההסדר נשוא החלטתי זו עוסק בעיקרו, אם כי לא כולו, במעליות מסוג זה.

2.1. שוק ייצור והתקנת הדרגנועים

נפח שוק הדרגנועים המותקנים בישראל מדי שנה היה עד 1997 כ- 40 לערך. מספר זה עתיד לגדול בשנים הקרובות עקב מספר פרויקטים גדולי ממדים הנמצאים בשלבים שונים של הקמה, ביניהם נתב"ג 2000, קניונים שונים ברחבי המדינה, ועוד. בערכים כספיים מוערך נפח המכירות בשוק הקיים בכשלושים מיליון ש"ח בשנה.

בין החברות המובילות בתחום מצויות מבקשת הפטור, חברת ישראלופט, וכן חברת אלקטרה והשותפות נחוששתן; נתח השוק המצרפי של שלוש אלה מהווה למעלה מ- 75%. חברת חירות מתעתדת להיכנס אף היא לשוק זה לאחר שהייתה פעילה בו בעבר אך פסקה מכך.²

3.1. הצורך בהתקשרות עם גורם בינלאומי

לחברות הפעילות בענף המעליות עצמאות יחסית בפועלן בסוג הראשון של המעליות, בהשוואה לסוג הפרויקטלי ולדרגנועים. החברות מייבאות חלקים ממקורות שונים - חלקים אחרים מיוצרים בישראל - מרכיבות את המעליות בישראל, ולאחר מכן מתקינות אותן. זו גם הסיבה שמספר החברות המתקינות מעליות אלו גדול יחסית. לעומת זאת, בסוג השני של המעליות ובדרגנועים נדרשת יכולת הנדסית גבוהה; עלויות הפיתוח גבוהות אף הן באופן משמעותי. לכן, ככלל, יוכל יצרן מקומי לעמוד בתנאים אלה רק אם יקים שיתוף פעולה הדוק עם יצרן בינלאומי כלשהו אשר ייתן מענה לצרכים ייחודיים אלה; כך פני הדברים גם בפועל.

4.1. הצדדים להסדר

ישראלופט

חלקה של ישראלופט בהתקנת המעליות בישראל כ- 30% בקירוב בשנת 1997; חלקה בשוק התקנת הדרגנועים דומה.

² בעבר, עד לפני מספר שנים, פעלה חרות בשיתוף פעולה עם היצרן הבינלאומי, Westinghouse. משנסתיימה דרכן המשותפת של החברות תפשה חרות תפקיד שולי בלבד בשוק הדרגנועים.

ישראלפט בעלת מונופולין בתחומי אספקת חלקי חילוף של מעליות שהותקנו על ידיה ובמתן שירותי תיקון ואחזקה תקופתיים או בודדים לאותן מעליות.³

Kone

Kone חברה בינלאומית שמקורה בהלסינקי, פינלנד. ל-Kone שלוחות וסניפים רבים ברחבי העולם כולו, לרבות בארצות הברית, בריטניה, גרמניה ועוד. עיקר פעילותה של החברה בתחום ייצור מעליות ודרגנועים באמצעות חברת הבת O&K, שלמותגיה מוניתין נכבד בשווקי העולם.

Kone אינה פעילה באופן ישיר בישראל. בעבר יוצגה Kone על ידי חברת נחשתן מעליות בע"מ, אולם מאז חתימת ההסכם נשוא בקשת הפטור, ונוכח התחייבותה שתתואר להלן לבלעדיות לחברת ישראלפט, כל פעילות חברת Kone בישראל נעשית באמצעות ישראלפט.

2. ההסדר הכובל

על פי ההסכם ממנה Kone את ישראלפט כיבואנית וכמפיצה בלעדית של מעליות ודרגנועים מתוצרתה (כולל חלקי חילוף למוצרים אלו) בישראל.⁴

מנגד, ישראלפט תוסיף לייצר מעליות במהירות של עד 2 מטר לשניה, אולם היא התחייבה לקנות רכיבים עבורן מחברת Kone אם האחרונה תציע לה מוצרים המתאימים במחירם ובאיכותם לצרכי ישראלפט. אם ישראלפט לא תמצא את מוצרי Kone מתאימים במחירם ואיכותם, היא אינה מחויבת לרכוש את רכיבי המעליות המיוצרות על ידיה מ-Kone. במקרה כזה תוכל Kone למוכרם בישראל שלא באמצעות ישראלפט.⁵

תקופת תוקפו של ההסכם עד ה-31 בדצמבר 2002. לאחר תקופה זו יוכלו הצדדים לו, אחת לחמש שנים, להאריך את ההתקשרות בחמש שנים נוספות.

הנה כי כן, למשך תקופת תוקפו של ההסכם מחויבת Kone לבלעדיות כלפי ישראלפט באספקת מעליות ודרגנועים בישראל. ישראלפט מצידה מחויבת לבלעדיות כלפי Kone ברכישת מעליות מהירות ודרגנועים לצורך פעילותה בישראל, ומחויבת להעניק העדפה בתנאים שתוארו לעיל לגבי מעליות 'רגילות'.

³ ראה החלטת המועצה לפיקוח על הגבלים עסקיים, מ/343/107, הממונה על הגבלים עסקיים נ' אלקטרה (ישראל) בע"מ ואח' (לא מורסם).

⁴ על פי סעיף 2 ו-4.1 להסכם שצורף לבקשת הפטור.

⁵ סעיף 3.6 להסכם.

3. הדין

3.1. סעיף 14 לחוק

סעיף 14(א) לחוק, קובעת את סמכותי לפטור צדדים להסדר כובל מן החובה לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים לאישורו:

"שוכנע הממונה, על פי בקשת צד להסדר כובל, שההסדר מגביל באופן לא משמעותי את התחרות בעסקים, רשאי הוא, בהחלטה מנומקת, לפטור את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר."⁶

במסגרת בחינת השפעת ההסדר הכובל על התחרות אין הממונה נדרש להצטמצם לבחינת התחרות בין הצדדים להסדר או בין אחד מהם לבין אדם שאינו צד להסדר, אלא עליו לבחון את התחרות בעסקים בכלל:

"ההגבלה נשוא סעיף 14 לחוק, היא הגבלה של התחרות בעסקים ככלל, ולא דוקא הגבלה של התחרות בעסקים בין הצדדים להסדר או בינם לבין אדם שאינו צד להסדר, כלשונו של סעיף 2(א) לחוק. משמע, התחרות בעסקים הנדונה בסעיף 14 לחוק תבחן במישור הרחב של התחרות בשוק כולו, ולא רק במישור היחסי שבין הצדדים להסדר עצמם (או בינם לבין צד שלישי)..."

מסקנה זו עולה גם מתכליתו של החוק, זאת על רקע תפקידו של הממונה האמון על השמירה של התחרות בעסקים נקודת ראות רחבה, המשתרעת על התחרות בשוק כולו, וחורגת מהפגיעה הפרטנית במישור היחסי שבין הצדדים לבין עצמם.⁷

ככלל מוכרת בדיני ההגבלים העסקיים אבחנה בין שלושה סוגים של הסדרים: אופקיים - בין שניים המצויים באותה חוליה על שרשרת הייצור; אנכיים - בין שניים המצויים באותה שרשרת ייצור אך על חוליות נפרדות; וקונגלומרטיים - בין שניים שאין ביניהם קשר אופקי או אנכי.

בפני הסדר בין שני יצרני מעליות. הסדרים בין שני יצרנים, המצויים במקביל באותה חוליה בשרשרת הייצור, מסווגים בדרך כלל כהסדרים אופקיים, גם אם ההסדר נושא צורה אנכית כגון הסדר אספקה או הסדר הפצה.⁸ במקרה דנן, ככל שישראליפט ו-Kone נמצאות בגדר מתחרות אחת של השניה (בין אם בפועל ובין אם בכוח), הרי שלפנינו הסדר בעל אופי אופקי. אך לצד היבט אופקי זה של ההסדר, ככל שמתייחס ההסדר ליבוא בתחומים שבהם אין שתי החברות נמצאות

⁶ על פרשנותה של הוראה זו עמד לא מכבר בית הדין להגבלים עסקיים במסגרת ערר 1/97, איסכור שירותי פלדות ואח' נ' הממונה על הגבלים עסקיים ואח' (טרם פורסם).

⁷ שם, בפסקה 12 לפסק דינו של השופט עדיאל.

⁸ ראה את פסק-דינו של בית-הדין להגבלים עסקיים בתיק ה.ע. 491/98 חברת החשמל לישראל נ' הממונה (22.3.99), טרם פורסם) בעמודים 65-66; כן ראה את הדיון להלן בקשר לסעיף 6(3) לחוק ההגבלים העסקיים.

בגדר מתחרות אחת של השני, ולו גם במישור של תחרות בכוח - ודומה שכך הם פני הדברים, לדוגמא, בקשר למעליות "פרויקטליות" ודרגנועים - יש למצוא בהסדר גם היבט אנכי של ממש.

הדין מתייחס להסדרים כובלים אנכיים בדמות הענקת בלעדיות בהפצה כאל בעלי יכולת בכוח לפגיעה בתחרות. עיקר החששות הנובעים מהסדר עניינם סגירתו של השוק (Market Foreclosure) על ידי העלאת חסמי הכניסה לו.⁹ כאן יש לבחון את משקלם היחסי של הצדדים להסדר בשוק בו הם פועלים, שכן לנתח השוק של הצדדים מתאם חיובי לסכנה הנובעת מקיומו של הסדר בלעדיות חד צדדית שהם צד לו: שיעור החסימה גובר ככל שנתח השוק של הצדדים גדול יותר.¹⁰ סכנה נוספת טמונה בהסדרים שכאלו כאשר קיים גם יחס אופקי בין הצדדים להסדר (אפילו בתחומים אחרים שאינם נושא ההסדר), והיא הפחתת התחרות בין הצדדים להסדר באותם שווקים שבהם הם בגדר מתחרים.

2.3. אין תחולה לסעיף (6)3 לחוק ההגבלים העסקיים

ישראלילפט טענה כי חל בעניינה כאן הפטור הסטטוטורי שבסעיף (6)3 לחוק ההגבלים העסקיים, הפטור -

"הסדר בין רוכש נכס או שירות לבין ספק, שכל כבילותיו הם התחייבות הספק שלא יספק נכסים או שירותים מסויימים, לשם שיווק, אלא לרוכש, ובהתחייבות הרוכש לרכוש אותם נכסים או שירותים רק מהספק, ובלבד שהספק והרוכש, שניהם, אינם עוסקים בייצור אותם נכסים או במתן אותם שירותים; הסדר כאמור יכול שיהיה לכל שטח המדינה או לחלק ממנו." (הדגשות לא במקור)

דעתי שונה. הפטור הקבוע בסעיף (6)3 אינו חל במקרים בהם הספק והרוכש עוסקים בייצור אותם נכסים. חברת ישראלילפט וחברת Kone מייצרות שתיהן מעליות ועוסקות באספקת שירותי תחזוקה למעליות שהותקנו על ידן. אמנם, Kone איננה פעילה בארץ באופן ישיר, אך עצם נוכחותה רצופת העתים בישראל ורצונה לשמור על נוכחות עסקית שכזו, גם אם הדבר נעשה באמצעות סוכן ולא באמצעות חברה זרה המנהלת עסקים בישראל, מצביעים על היותה מבחינה כלכלית יצרנית של אותם מוצרים אותם מייצרת ישראלילפט באותו שוק גיאוגרפי. לכן אין ההסכם יכול להיכלל בגדרו של הפטור הסטטוטורי.¹¹ באופן דומה, יכולה חברת Kone, בכל עת שתחפוץ בכך, להתחיל ולפעול בשוק המקומי באופן עצמאי ללא תיווכה של חברת ישראלילפט.

⁹ ראה R. Hovenkamp, *Federal Antitrust Policy* (West Publishing Co., 1994), P.384.

¹⁰ שיעור החסימה הוא הנתון הרלוונטי ולא נתח השוק שכן ייתכן כי רק אחוז קטן ממוצרי היצרן מופנים לשוק הנבחן וכתוצאה מכך שיעור החסימה קטן. בהסדרי הפצה בלעדית, בדרך כלל, זהה נתח השוק של הצדדים לשיעור החסימה בפועל.

¹¹ לאחרונה קבע השופט קלינג בהקשרו של סעיף (6)3 לחוק ההגבלים העסקיים כי: "המחוקק הביע דעתו כי הסדר בלעדיות פטור מתחולת החוק רק אם שני הצדדים, הספק והמפיץ, נוטלים על עצמם הגבלות הדדיות. סעיף זה חל על מערכת יחסים אנכית בה הספק והמפיץ אינם עוסקים בייצור אותם נכסים או במתן אותם שירותים, אלא כל אחד מהצדדים נמצא בשלב אחר של הייצור" (ה"פ 961/96 (ת"א), אפ. אמ. אר. מחשבים ותוכנה בע"מ נ' י. ב. מ ישראל בע"מ (טרם פורסם)).

יכולת זו, הנלמדת גם מפעילות העסקית העקיפה בישראל, גם היא מסווגת אותה כמתחרה פוטנציאלית לעניין זה.

4. יישום

על מנת להתחקות אחר השפעת ההסדר הכובל על התחרות עלי להתייחס לשני היבטים.

ההיבט הראשון - האופקי. חברת Kone וחברת ישראל ליפט עוסקות שתיהן בייצור מעליות, והסדר ביניהן עלול לכאורה לפגוע בתחרות המתקיימת בשוק זה. לאור הנתונים שהוצגו בפני ולאחר שבחנתי את מאפייני התחרות בענף המעליות הגעתי לכלל מסקנה כי חשש זה, אין בו ממש בנסיבות העניין.

אשר להשפעת ההסדר על סוג המעליות הראשון - ששם טמון עיקר ההיבט האופקי שבהסדר - נתח השוק של ישראל ליפט בתחום המעליות הרגילות עומד על כ- 30%. נתח שוק זה משמעותי, אך אין בו בנסיבות השוק הרלוונטי כדי להקים חשש לפגיעה בתחרות או לעליית מחירים כתוצאה משיתוף פעולה בין ישראל ליפט לבין Kone, שגם בעבר פעלה בישראל לא באופן עצמאי אלא בשיתוף עם היצרנית המקומית נחושתן.

באשר לסוג המעליות השני - הרי כפי שצויין כבר לעיל, מעליות 'פרויקטיות' ודרגנועים אינם מיוצרים בישראל, ועל פי הנתונים שהוצגו בפניי כדאיות הייצור המקומית, הכרוכה בפיתוח יכולות טכנולוגיות מתאימות, מוטלת בספק. על-כן, ככל שמדובר בסוג שני זה של מעליות, נושא ההסדר דנן אופי אנכי יותר, וזאת לאור ההסתברות הנמוכה, יחסית, של תחרות בין ישראל ליפט לבין Kone בתחום זה.

אם כן, אינני רואה חשש לפגיעה משמעותית בתחרות מן ההיבט האופקי.

ההיבט השני - האנכי. כאן עלי לבחון את שיעור החסימה הנוצר כתוצאה מן ההסכם. לצורך כך יש לבחון את נתחי השוק של החברות המהוות צדדים להסדר. אשר ל - Kone, נראה כי אין בכוחה בשוק המעליות הבינלאומי כדי להוות איום לסגירת השוק הישראלי ולהעלאת מחסומי הכניסה לענף התקנת המעליות בו. בצידה של Kone קיימות בשוק העולמי כמה חברות גדולות בעלות כוח שוק דומה, ולעתים אף רב מזה של Kone, והן יכולות להתחיל ולפעול בישראל, בין לבדן ובין באמצעות אחת החברות שאינן מיוצגות כיום על ידי חברות שכאלו. בכך כשלעצמו אין די, אולם בנסיבות השוק דכאן פועלות בישראל כבר היום חברות בינלאומיות גדולות דוגמת Olis, Tisen ו-Schindler.

מכאן, סגירה של השוק בפני תחרות אינה תולדה מסתברת של ההסדר שבפני, לא מזוית הראיה של הגוף המקומי ומשקלו בשוק בישראל, ולא מזוית הראויה של הגוף זר ומשקלו בשוקי העולם.

אוסף ואדגיש, כי שיתוף פעולה עסקי בין יצרנים מקומיים לבין חברות בינלאומיות מופיע כאחד ממאפייניו הבולטים של שוק המעליות בישראל, והיתרונות שבשיתוף פעולה זה ניכרים. קיים צורך של החברות המקומיות להתמחות במעליות מסוג מסוים. ההסכמים בין החברות המקומיות לבין החברות הבינלאומיות כוללות בדרך כלל הסכמות בדבר התמחותה של החברה המקומית במוצרי החברה הבינלאומית. מקומן של הסכמות אלו לא נפקד גם מן ההסדר המונח בפניי.

בנוסף, קיים צורך של החברות המקומיות בהפחתת העלויות הכרוכות בהחזקת המלאי. כיום מחויבות חברות המעליות להחזיק לאורך זמן מלאי חלקי חילוף למעליות המותקנות על ידן.¹² התמחות במעלית מייצור מסוים חוסכת החזקת מלאים מסוגים שונים. וכאמור, שיתוף הפעולה פוגע רק לכאורה במעמדן העצמאי של היצרנים המקומיים בפעילותן במעליות פרויקטליות ובדרגונות, שכן יכולתם להתחרות בתחום זה באופן עצמאי מוטלת בספק.

5. סוף דבר

לאחר שמצאתי כי ההסדר אינו מגביל את התחרות בעסקים באופן משמעותי, ומכוח סמכותי על פי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, אני נותן בזה פטור מן הצורך באישורו של ההסדר בפני בית הדין להגבלים עסקיים לחברת ישראלית. החברה רשאית לנהוג על פי ההסכם שנערך בינה לבין חברת Kone, לרבות התחייבותה של אלקטרה לרכוש מעליות מהירות מ-Kone בלבד.

פטור זה תקף עד ליום בו יפוג תוקפו של ההסכם הקיים היום, דהיינו עד ליום 31 בדצמבר 2002. לפני חידושו של ההסכם בין הצדדים לו, יהא על חברת ישראלית לחדש בקשתה בפני, או לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאשר את ההסדר מכוח סעיף 7 לחוק ההגבלים העסקיים.

הרואה עצמו נפגע מהחלטתי זו רשאי לערור עליה בפני בית הדין להגבלים עסקיים לפי סעיף 15 לחוק ההגבלים העסקיים, במועדים הקבועים בדן.

ד"ר דוד תדמור

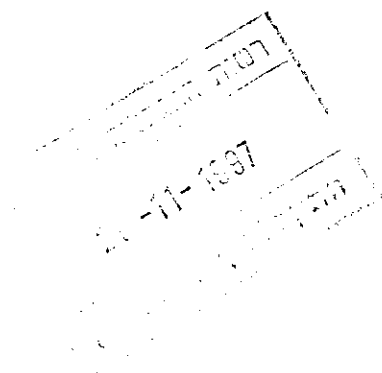
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ג' בסיון, תשנ"ט

18 במאי, 1999

¹² ראה החלטת המועצה על הגבלים עסקיים, לעיל ח"ש 3. כמו-כן, מוטלת חובה דומה על החברות המתקינות גם מכוח צו הגבלים עסקיים (דרכי הספקה של חלקי חילוף לשירותי תיקון ואחזקה של מעליות חשמליות), התשמ"ד-1984.

תאריך: 18.11.94

לכבוד
הממונה על ההגבלים העסקיים
רח' כנפי נשרים 22, גבעת שאול
ירושלים 95464

א.ג.נ.,

הנדון: בקשת פטור מאישור לפי סעיף 14 לחוק

בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988, מוגשת בזה בקשה לפטור מאישור בית הדין, הסדר שפרטיו כדלקמן:

1. מבקשת הפטור הינה חברת **ישראלפט תעשיות (1972) בע"מ** מרח' הקישון 31, בני ברק שמענה למסירת מסמכים לצורך בקשה זו הינו אצל עו"ד ע. בר-מור משד' שאול המלך 35, תל-אביב 64927.
2. הצד האחר להסדר הינה **Kone Corporation Ltd.** מהלסינקי, פינלנד.
3. ההסדר נעשה בכתב עפ"י חוזה שהעתק ממנו מצ"ב.
4. נושא ההסדר הנו מנוי **ישראלפט** כמפיצה ומשווקת בלעדית של מעליות ודרגנועים מתוצרת **Kone** בישראל (סעיף 2 לחוזה).
5. בחוזה התחייבה **ישראלפט** להפיץ ולשווק **מעליות מהירות** (בעלות מהירות מעל 2 מ' בשנייה, המיועדות לבנינים גבוהים מאוד) וכן דרגנועים, אך ורק מתוצרת **Kone**, אך היא רשאית להמשיך ולייצר בעצמה ו/או לרכוש מאחרים מעליות עם מהירות פחותה (סעיף 3.6 לחוזה).
6. תקופת החוזה הינה עד 31.12.2002 (סעיף 9.1 לחוזה) וזאת בכפוף לתנאים הנקובים בו.

7. הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין:

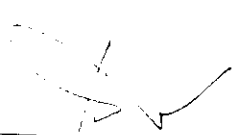
- א. החוזה שבנדון מסדיר את היחסים בין ישראלופט, כנציגה ומשווקת של מוצרי Kone, לבין Kone כספק של אותם מוצרים.
- ב. ישראלופט התחייבה לרכוש מ-Kone באופן בלעדי, רק מעליות מהירות ודרגנועים שממילא היא אינה עוסקת בייצורם ומאידך היא רשאית להמשיך ולייצר בעצמה מעליות שאינן מהירות.
- ג. החוזה הינו בין חברה רשומה ופעילה בישראל לבין "ספק" שהינו תאגיד גדול מחו"ל שאינו פועל ישירות בישראל אלא באמצעות נציג.
- ד. ההסדר הינו הסדר מקובל ונחוץ בין חברה העוסקת בהתקנת מעליות בישראל לבין ספק של מעליות מהירות מחו"ל ואין בו כדי להגביל את התחרות בעסקים.

8. מצ"ב המסמכים הבאים:

- א. העתק החוזה.
- ב. מכתבנו לממונה מיום 7.8.97.
- ג. תשובת עו"ד דוד שטרומ מהרשות להגבלים עסקיים, על פיו מוגשת בקשה זו.

9. אנו מצהירים בזה שכל הפרטים הנ"ל הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או נוגע לו.

בכבוד רב

ישראלופט תעשיות (1972) בע"מ